

STYRETS ÅRSMELDING for perioden april 2005 til april 2006

1. FORENINGENS ORGANER OG REPRESENTASJON
- s. 3 1.1 Medlemmer
- s. 4 1.2 Styre, råd, komiteer og utvalg
- s. 5 1.3 Representasjon/kontaktpersoner i samarbeidsorganer
- 1.4 Representasjon i organisasjoner
- s. 6 1.5 Representasjon i offentlige organer/utvalg
- 1.6 Annen representasjon/deltakelse
2. GJENNOMFØRING AV HANDLINGSPLANEN FOR 2005-2006
- s. 8 2.1 Forhandlinger
- 2.1.1 – videreføre samarbeidet med de andre skribentorganisasjonene for å sikre skribentenes kår i forbindelse med en ny bransjeavtale
- 2.1.2 – i samarbeid med NFF gjennomføre forhandlinger med DnF om nytt avtaleverk, herunder lydbokavtale og nye utnyttelsesformer
- s. 9 2.1.3 – forhandle frem en avtale med NRK Aktivum om kommersiell utnyttelse av tidligere produksjoner
- 2.1.4 – utarbeide NOs strategi for en eventuell situasjon uten normalavtale og/eller fastpris
- s. 10 2.1.5 Annet
- 2.1.5.1 *Bokradioen*
- 2.1.5.2 *Mediearkivet/avtaler med avisene om elektronisk publisering av stoff*
- 2.1.5.3 *Avtale om eksemplarfremstilling for funksjonshemmede*
- 2.2 Bibliotekvederlaget
- 2.2.1 – arbeide for at bibliotekvederlaget fortsatt skal være politisk begrunnet
- s. 11 2.3 Synliggjøring/profilering
- 2.3.1 – synliggjøre og profilere oversetteren som opphavsmann, samt fortsette å følge opp kreditering av oversettere
- 2.3.2 – profilere oversetterfaget gjennom arrangementer på litteraturfestivaler
- 2.3.3 – med støtte fra Norsk kulturråd, starte pilotprosjekt med oversetterformidling til videregående skoler
- s. 12 2.3.4 – samarbeide med forleggere, bokhandlere og kulturmyndigheter om prosjekter som fremmer den oversatte litteraturen
- 2.3.5 – gjennomgå foreningens informasjonsprofil med sikte på en mer helhetlig presentasjon
- 2.3.6 Annet
- 2.3.6.1 *Høringer/politisk påvirkningsarbeid*
- 2.3.6.2 *MNO*
- 2.3.6.3 *Bokbyen ved Skagerrak*
- 2.4 Internasjonalt arbeid
- s. 13 2.4.1 – i samarbeid med NBU arrangere oversetterseminar for Ogarit i Oslo
- 2.4.2 – støtte Ogarit-prosjektet økonomisk
- 2.4.3 – følge opp organisasjonsbygging for oversettere i Russland
- s. 14 2.4.4 – følge opp samarbeidet med oversettere i det tidligere Jugoslavia
- 2.4.5 – vurdere om foreningen fortsatt skal være med i *Baltic Writers' Council (BWC)*, *Conseil Européen des Associations des Traducteurs Littéraires (CEATL)*, *European Writers' Congress (EWC)* og *Three Seas Writers' and Translators' Council (TSWTC)*
- 2.4.6 Annet
- s. 15 2.4.6.1 *Nordisk Forfatter- og Oversetterråd*
- s. 16 2.4.6.2 *FIT – Fédération Internationale des Traducteurs*
- 2.4.6.3 *Samarbeid med den syriske forfatter- og oversetterforening*

- s. 16 2.5 Faglig arbeid
- 2.5.1 – arrangere høstseminar
- 2.5.2 – med støtte fra og i samarbeid med Norsk kulturråd, gjennomføre nytt *Flerstemt-prosjekt* i forlengelse av Mosaikkprogrammet
- s. 17 2.5.3 – arrangere seminar for oversetter fra romanske språk
- 2.5.4 – gjennomføre kulturreise til Russland med Alf B. Glad som kjentmann
- 2.5.5 – gjennomføre oversettertreff med to møter i semesteret
- 2.5.6 – bedre kontakten med uorganiserte oversettere, blant annet gjennom egne informasjonsmøter og invitasjoner til oversettertreff og fagseminarer
- 2.5.7 – bedre kontakten med forskningsmiljøer ved universiteter og høyskoler som arbeider med oversettelse og oversatt litteratur, blant annet Høgskolen i Agder og Universitetet i Oslo
- s. 18 2.5.8 Annet
- 2.5.8.1 *Nettverket Ord & Bilde*
- 2.5.8.2 *Foreningen Iles*
- 2.5.8.3 *Forfatteren/Oversetteren*
- s. 19 2.6 For øvrig vil NO
- 2.6.1 – videreutvikle samarbeidet med de andre norske oversetterorganisasjonene, Norsk Audiovisuell Oversetterforening (NAV/O), Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFF), Statsautoriserte Translatørers Forening (STF) og Den norske Tolkeforening (NTF)
- 2.6.2 – fortsette arbeidet i Aksjon Utvid innkjøpsordningen/arbeide for en egen innkjøpsordning for oversatte eldre og nyere klassikere
- 3. ØVRIG FORENINGSAKTIVITET**
- s. 20 3.1 Styret
- 3.2 Årsmøtet 2005
- 3.3 Hieronymus-feiringen
- 3.4 Julemøtet
- 3.5 Medlemsinformasjon og -assistanse
- 3.6 Priser og utmerkelser
- s. 21 3.7 Støtte til ulike formål i perioden
- 4. STIPENDER**
- s. 22 4.1 Norsk Oversetterforenings stipender
- 4.1.1 Stipendrunen 2005
- s. 23 4.1.2 Kurs- og konferansestipend
- s. 24 4.1.3 Produktivetsstipend
- 4.1.4 Annen økonomisk støtte til medlemmer
- 4.1.4.1 *Refusjon av forsikringspremie for tegning av frivillig sykestrygd*
- 4.1.4.2 *Konsulentstøtte*
- 4.1.4.3 *Lån til kjøp av produksjonsutstyr*
- 4.1.4.4 *Støtte/lån fra Solidaritetsfondet*
- 4.2 Statens stipender
- s. 25 4.3 Oslo Bys kulturstipend
- 5. RETTIGHETSORGANISASJONENE**
- s. 26 5.1 Kopinor
- 5.2 Norwaco

1. FORENINGENS ORGANER OG REPRESENTASJON

1.1 Medlemmer

NO har 290 medlemmer per 7. mars 2006.

Seks medlemmer er avgått ved døden siste år:

Niels Magnus Bugge, æresmedlem Ivar Eskeland, Tor Fotland, Ragnar Kvam, Carsten Middelthun og Wanda Øgrim.

Foreningen har åtte æresmedlemmer:

Øystein Orre Eskeland, Aud Greiff, Morten Krogstad, Mimi Omdahl, Eva Skodvin, Leo Strøm, Herbert Svenkerud og Jo Tenfjord.

Foreningen har fått 14 nye medlemmer:

Nina Aspen, Nina Margareta Due, Gunhild Eide, Kari Engen, Dagfinn Foldøy, Hege Frydenlund, Brit Bakker Haugen, Sverre Knudsen, Arne Ruste, Kjersti Scheen, Annette Kristina Solum, Svanaug Steinnes, Alf Storrud og Tor Tveite.

Gjeninnmeldt:

Jon Fosse

Ifølge foreningens register oversetter medlemmene per i dag fra 50 språk, de fleste fra mer enn ett. Språkfordelingen går frem av figur 1.

Diversegruppen fordeler seg som i figur 2, der *ovrigt* representerer 34 språk med tre eller færre oversettere per språk.

I tillegg er det fem medlemmer som er oversettere fra norsk til henholdsvis bosnisk, bulgarsk, kroatisk, samisk og slovakisk.

Det er 31 medlemmer som oppgir produksjon oversatt til nynorsk.

35,4 % av medlemmene er fritatt for betaling av kontingent. Det er en økning på 4,8 % fra 2005.

Gjennomsnittsalderen er per 7.3. 62 år.
49 % er kvinner og 51 % er menn.
I 2004 var andelen menn 52,4 %.

Det er 116 medlemmer som har rapportert om produksjon i 2005, og gjennomsnittsalderen på dem er 56,2 år.

1.2 Styre, råd, komiteer og utvalg

Styre

Formann	Bjørn Herrman
Nestformann	Stian Omland
Medlemmer	Christine Amadou Einar Blomgren Halfdan W. Freihow Heidi Grinde Ika Kaminka Kristian Østberg

Administrasjon

Generalsekretær	Oddrun Remvik
Foreningssekretær	Hilde Sveinsson
Kontorsekretær (1/2)	Liv Gudmundstuen

Forhandlingsutvalg

Bjørn Herrman
Oddrun Remvik

Valgkomité

Medlemmer	Birger Huse Steinar Lone Solveig Schult Ulriksen
Varamedlem	Bente Klinge

Seminarkomité

Leder	Morten Hansen
Medlemmer	Tove Bakke Bård Kranstad Hege Mehren
Fra administrasjonen	Hilde Sveinsson

Faglig råd

Leder	Erik Krogstad
Nestleder	Alf B. Glad
Medlemmer	Bodil Engen Ingrid Haug Mona Lange Tommy Watz
Styrets rep.	Christine Amadou

Bastian-komiteer

Voksne

Medlemmer	Merete Alfsen Aud Greiff Christian Rugstad
Varamedlemmer	Per Paulsen Cecilie Winger

Barn og ungdom

Medlemmer	Jorunn Carlsen Jón Sveinbjörn Jónsson
Varamedlemmer	Øystein Rosse Inger Gjelsvik Hilde Sophie Plau

Internasjonalt utvalg

Koordinator	Oddrun Remvik
Medlemmer	Alf B. Glad Ellinor Kolstad Hege Mehren Einar Blomgren
Styrets rep.	

Profileringsutvalg

Medlemmer	John Erik Frydenlund Bård Kranstad Silje Beite Løken Stian Omland
Fra administrasjonen	Oddrun Remvik

1.3 Representasjon/kontaktpersoner i samarbeidsorganer

NFOF/Norsk Forfatter- og Oversetterfond	
Styremedlem	Bjørn Herrman
Varamedlem	Christine Amadou
SOS/Skribentenes Samarbeidsutvalg	Bjørn Herrman Oddrun Remvik
Nordisk Forfatter- og Oversetterråd	Bjørn Herrman
FIT/Fédération Internationale des Traducteurs	
Executive Board	Bente Christensen
Literary Committee	Ellinor Kolstad
CEATL/Conseil Européen des Associations des Traducteurs Littéraires	Halfdan W. Freihow
EWC/European Writers' Congress	Bjørn Herrman
Redaksjonsrådet for <i>Forfatteren/Oversetteren</i>	Christian Rugstad
Bokklubbenes skjønnlitterære oversetterfond	Bjørn Herrman

1.4 Representasjon i organisasjoner

Kopinor

For de fire skjønnlitterære organisasjonene:

I hovedstyret

Bente Christensen

Kari Sverdrup (NBU)(vara)

I fordelingsstyret

Lars Haavik (DnF)

I internasjonalt utvalg

Kari Sverdrup

I arbeidsutvalget

Bente Christensen

For Norsk Oversetterforening

I representantskapet

Bjørn Herrman

Ika Kaminka (vara)

Norwaco

For de fire skjønnlitterære organisasjonene:

I styret

Tom Løland (NDF)

I fordelingsnemda

Lars Haavik

Bibliotekvederlagsforhandlinger

For de fire skjønnlitterære organisasjonene:

I forhandlingsutvalget

Lars Haavik

Oddrun Remvik

Foreningen Iles

For de fire skjønnlitterære organisasjonene

I styret

Oddrun Remvik

1.5 Representasjon i offentlige organer/utvalg

Norsk kulturråd

Vurderingskomiteen for innkjøpsordningen
for oversatt skjønnlitteratur
Drøftingsutvalget for innkjøpsordningene for litteratur

Ingrid Haug
Christian Rugstad (vara)
Oddrun Remvik

Fond for lyd og bilde

Tekstutvalget

Erling Kittelsen (NDF)

1.6 Annen representasjon/deltakelse

NDF, årsmote

Oslo, 5.3.05

Heidi Grinde

Språkrådet, seminar

Oslo, 10.3.05

Ingrid Haug

DnF, årsmote

Oslo, 12.3.05

Bjørn Herrman

Kultur- og kirkedepartementet, prisutdeling

Oslo, 1.4.05

Kristian Østberg

NFF, årsmote

Oslo, 1-2.4.05

Bjørn Herrman

Kritikerlaget, årsmote

Oslo, 16.4.05

Christine Amadou

NBU, årsmote

Leangkollen, 16-17.4.05

Oddrun Remvik

NAViO, årsmote

Oslo, 23.4.05

Ika Kaminka

Gyldendal, generalforsamling

Oslo, 3.5.05

Bjørn Herrman

Nordisk opphavsrettssymposium

Stockholm, 9-11.5.05

Oddrun Remvik

Ord&Bilde, årsmote

Oslo, 10.5.

Heidi Grinde

Foreningen lles, årsmote

Oslo, 11.5.

Bjørn Herrman

Nordisk Forfatter- og Oversetterråd, årsmote

Island, 20-22.5.05

Bjørn Herrman
Oddrun Remvik
Hilde Sveinsson

Norwaco, årsmote

Oslo, 23.5.05

Ika Kaminka
Oddrun Remvik

Kopinor, 25-årsjubileum

Oslo 28.5.05

Heidi Grinde
Ika Kaminka

1.6 *Annen representasjon/deltakelse - fortsetter*

Norsk litteraturfestival
Lillehammer, 24-29.5.05

Christine Amadou, Harald
Bøckman, Elisabeth Beanca
Halvorsen, Kjell Olaf Jensen,
Ika Kaminka, Bård Kranstad,
Thomas Lundbo, Geir Pollen,
Ole Michael Selberg

FTT, *årsmote*
Tammerfors, 2-4.8.05

Stian Omland
Oddrun Remvik
Hilde Sveinsson

Bjørnsonfestivalen
Molde, 26.8.05

Eve-Marie Lund

Sveriges Författarförbund, *mote i oversetterseksjonen*
Göteborg, 28.9.05

Oddrun Remvik

EWC, *årsmote*
Amsterdam, 6-9.10.05

Bjørn Herrman

PLR-seminar
Berlin, 21-23.9.05

Oddrun Remvik

CEATL, *årsmote*
Barcelona, 14-15.10.05

Halfdan W. Freihow

Kulturreise
Russland, 21-30.10.05

Alf B. Glad
Hilde Sveinsson

Forum for litteratur og religion, *seminar*
Oslo, 22.10.05

Christine Amadou

Nordisk Ministerråd, *språkpolitisk seminar*
København, 9.11.05

Stian Omland

STF, *Translatordagen*
Oslo, 12.11.05

Kristian Østberg

Norsk kulturråd, *årskonferanse*
Oslo, 22.11.05

Bjørn Herrman

NFF, *oversetterseminar*
Oslo, 26-27.11.05

Heidi Grinde

Sindacato Nazionale Scrittori, *mote med italienske oversettere*
Roma, 10. 12.05

Jon Rognlien

Norsk Forum for Bibeloversettelse, *seminar*
Stavanger, 12.12.05

Christine Amadou

Nordisk Forfatter- og Oversetterråd, *sekretariatsmote*
København, 28.1.06

Bjørn Herrman

2. GJENNOMFØRING AV HANDLINGSPLANEN FOR 2005-

2.1 Forhandlinger

2.1.1 – videreføre samarbeidet med de andre skribentorganisasjonene for å sikre skribentenes kår i forbindelse med ny bransjeavtale

Skribentorganisasjonenes samarbeidsutvalg (SOS) har hatt fire møter. NO hadde sekretariatet frem til sommeren, deretter gikk det over til NDF. Hovedsaker i tillegg til å oppdatere hverandre på forhandlinger, har vært skribentenes kår i forbindelse med den nye bransjeavtalen og strategi i forbindelse med revitalisering av EWC.

Høsten 2005 ble Litteraturforum stiftet etter initiativ fra Forfatterforeningen. Forumet består av Den norske Forleggerforening, De norske Bokklubbene, Cappelens Bokklubb, Den norske Bokhandlerforening, NFF og de fire skjønnlitterære skribentorganisasjonene. Hovedtemaer for forumet er evaluering av den nye bokavtalen i tillegg til utveksling av informasjon.

2.1.2 – i samarbeid med NFF gjennomføre forhandlinger med DnF om nytt avtaleverk, herunder lydbokavtale og nye utnyttelsesformer

Forhandlingene om normalkontrakten ble gjenopptatt etter at den nye bokavtalen hadde trådt i kraft, og NO hadde akseptert Forleggerforeningens krav om å forlenge den midlertidige lydbokavtalen av 12. mai 2004. Forleggerforeningen stilte med et nytt forhandlingsutvalg til det første møtet, 23. juni. Dette består nå av DnFs direktør Per Christian Opsahl, Unni Fjesme (Gyldendal) og Herborg Hongset (Lydbokforlaget). Fra NFF møter Jan Terje Helmlø og Marit Kleiveland Ardiola, og fra NO Bjørn Herrman og Oddrun Remvik. I dette møtet oppfordret NO/NFF DnFs forhandlere til å kontakte redaksjonene for oversatt litteratur i medlemsforlagene for å få deres syn på dagens normalkontrakt. Da partene møttes igjen i august, hadde forleggerne gjort det, og kunne presentere en liste over problem punkter i normalkontrakten som – ikke overraskende – var til forveksling lik den listen NO/NFF har presentert for dem en rekke ganger siden 1999. Fra DnFs side ble det imidlertid gjort klart at man så liten grunn til å bruke tid på å diskutere enkeltheter i kontrakten hvis man

ikke kunne enes om de økonomiske rammene.

NO/NFFs utgangspunkt har vært at dersom avtaleverket skulle opprettholdes uten andre endringer enn regulering av honorarsatsene, ville kravet være full korrigerende for det etterslepet som har oppstått i perioden 1992-2005, noe som ville bety en arkpris på kr 3872 og et opprettingshonorar på kr 340. NO/NFF har imidlertid gitt klart uttrykk for at organisasjonene ønsker å se normalavtalen som en helhet og at kontraktsvilkårene vurderes i full bredde. På et møte 30. november la NO/NFF frem en omfattende liste med eksempler på endringer i oversetternes favør som kan balanseres mot et krav om en radikal økning av arkprisen. Denne listen omfattet blant annet:

- honorarutviklingen knyttes til noe annet enn konsumprisindeksen, f.eks. regulering pr. 1. juli iht. lønnsutviklingen for alle grupper av norske arbeidstagere
- opprettingshonoraret tas inn i grunnhonoraret, med et eventuelt fradrag dersom oversetteren ikke påtar seg opprettingen
- særskilt betaling for tilleggsytelser som f.eks. levering av filer i Quark
- normalhonorar erstattes av minstehonorar
- gjenbrukssyklusen forkortes til utgivelsesåret og de to påfølgende kalenderår
- honorarer for sekundærutnyttelse/gjenbruk økes
- tilleggsbetaling for utnyttelsestilfeller som i dag ikke honoreres, for eksempel billig bokutgivelse innenfor gjenbrukssyklusen
- bestemmelsene om videreoverdragelse strammes inn, slik at all videreoverdragelse utløser tilleggshonorar/forhandlingsrett
- bestemmelsene om tilbakefall av rettigheter gjøres mer presise

Grovt sagt er samtlige punkter blitt avvist av DnF slik NOs forslag til en delvis royaltybasert modell tidligere er blitt avvist på prinsipielt grunnlag. Når det gjelder reguleringen av arkprisen, sier de at de ikke er "inneforstått med en justering ut fra den alminnelige lønnsutviklingen i Norge", og foreslår heller forhandlinger annet hvert år, men avviser forslaget om en løsning med en meglingsinstans, for eksempel i form av Riksmeglingsmannen. Oppretting er ifølge DnF "vesensforskjellig fra det egentlige oversetterarbeidet" og "kan i utgangspunktet utføres av andre". DnF ser derfor ingen grunn til hverken å heve opprettingshonoraret eller å ta det inn i grunnhonoraret; honorering av tilleggsytelser kan derimot være aktuelt. Når det gjelder gjenbruk har de tilbudt en reduksjon av syklusen fra 8 til 6 år – en reduksjon

DnF selv til å begynne med karakteriserte som kosmetisk; nå hevder DnF imidlertid at dette årlig vil gjelde mellom 15 og 20 titler på hvert av de store forlagene. Tallene er ikke dokumentert.

Utover å avvise de forslag NO/NFF har kommet med, har DnF også fremsatt et tilbud om å øke arkprisen med kr 78.

Når det gjelder lydbøker, har dette vært behandlet i egne møter. Herborg Hongset har lagt frem 3 alternative honorarmodeller: honorar beregnet etter spilletid, en med flat sats 21 %, og en "trappetrinnsmodell" som begynner på 25 % og ender på 17 %. Om samtlige er å si at de gir oversetterne dårligere betingelser enn det man etter dagens normalkontrakt har krav på.

Partene står langt fra hverandre, og det er vanskelig å se hvordan det vil være mulig å komme frem til en løsning gjennom forhandlinger.

2.1.3 – forhandle frem en avtale med NRK Aktivum om kommersiell utnyttelse av tidligere produksjoner

I første omgang ville NRK ha på plass en avtale om en egen barnekanal på DAB (digital radio) og internett. Det dreier seg her om en nisjekanal med foreløpig svært få lyttere, og både NRK og skribentorganisasjonene ønsket en prøveavtale for å se hvordan dette markedet utvikler seg, før det inngås en permanent avtale. Skribentorganisasjonene forhandlet frem avtalen i fellesskap. Avtalen gjelder kun gjenbruk av NRKs arkivmateriale; det meste av programmateriale vil bli kringkastet i sendesløyfer som innebærer at samme verk vil bli sendt en rekke ganger over en kortere periode. Opphavsmannen mottar ett ordinært repressihonorar per år for bruk av materiale i kanalen.

Forhandlingene for øvrig om kommersiell utnyttelse av tidligere produksjoner, føres i fellesskap med de andre skjønnlitterære skribentorganisasjonene og kom i gang i midten av januar. Det har vært avholdt ett møte. NRK Aktivum skal legge frem et skriftlig tilbud før nytt møte avholdes. NRK har sagt opp den generelle avtalen med DnF, men forhandlinger om ny avtale har ikke startet. Avtalen med NO er ikke sagt opp. Det er gitt tilbakemelding til NRK om at skribentorganisasjonene ønsker å forhandle i fellesskap.

2.1.4 – utarbeide NOs strategi

for en eventuell situasjon uten normal-avtale og/eller fastpris

Det ble høsten 2005, i samarbeid med NFF, opprettet et arbeidsutvalg (AU) bestående av Ika Kaminka (NO, leder), Guro Dimmen (NO), Jon Rognlien (NFF) og Øystein Randers-Pehrson (NFF). Fra januar 2006 har Jan Terje Helmlí (kontorsjef i NFF) fungert som sekretær for utvalget. Arbeidsutvalget har blant annet arbeidet med materiale for å kunne presentere et realistisk bilde av oversetterens økonomiske situasjon. I tillegg har AU videreført det arbeidet som allerede var gjort i styret med å analysere konsekvensene av en eventuell situasjon uten normalavtale. Mulige strategier for å hankses med en slik situasjon, deriblant en aksjon, har også vært drøftet. Styret i NO, og senere AU, har derfor også foretatt en grundig analyse av aksjonen i 1991-92, samtalt med flere av de sentrale aktørene fra den gang, gjennomgått arkiv og presseklipp, samt studert oversetternes situasjon i flere andre land.

2.1.5 Annet

2.1.5.1 BOKRADIOEN

Bokradioen eies av Allerkonsernet og var en radiokanal som sendte lydbøker på DAB og internett 24 timer i døgnet. Lydbøkene som ble sendt, er gitt ut på Fono forlag som ble kjøpt opp av Allerkonsernet våren 2005. Bokradioen startet sendinger uten å avklare med oversettere og forfattere på forhånd. Våren 2005 avholdt DnF, NBU, NDF og NO et møte med lederen av Bokradioen og lederen av Fono forlag. Etter dette møtet ble det innledet forhandlinger for å få til en avtale om bruk av lydbøkene og kompensasjon til forfattere og oversettere. Etter flere møter var det fortsatt stor avstand mellom partene, og det ble brudd i forhandlingene januar 2006. I februar 2006 mottok organisasjonene brev om nedleggelse av Bokradioen med umiddelbar virkning. Manglende fleksibilitet fra skribentorganisasjonene brukes som argument for nedleggelsen. Det vil bli fremsatt krav om vederlag og oppreisning til de opphavsmenn hvis verk er blitt brukt uten tillatelse.

2.1.5.2 MEDIARKIVET/AVTALER MED AVISENE OM ELEKTRONISK PUBLISERING AV STOFF

Det norske Medicarkivet (tidligere ATEKST) tilbyr digitalt

arkivert norsk avisstoff, samt tilgang til en rekke andre internasjonale redaksjonelle databaser. Stoff fra de største norske avisene er samlet i Medicarkivet, og avisene får inntekter av bruken av stoffet. Medicarkivet presenterer nær 100 000 verk som er opphavsrettslig beskyttet, og man må være abonnent for å få tilgang. Skribentorganisasjonene og Norsk kritikerlag har i samarbeid med LINO i over ett år forsøkt å få gjennomslag for honorar til opphavsmenn for bruk av digitalt lagret stoff i Medicarkivet.

Dommen der Jan Kokkin ble tilkjent kr 60 000 i erstatning for Dagens Næringslivs ulovlige publisering i elektronisk form av artikler som tidligere var trykket i avisen, er nå rettskraftig. Dette betyr at norsk rett nå er i samsvar med svensk rettspraksis på dette området.

Denne dommen styrker muligheten for å nå frem med et rettslig krav. Det er derfor besluttet på vegne av ni kritikere/frilansere å stevne fem aviser og Medicarkivet for å ha lagt stoff ut elektronisk.

2.1.5.3 Avtale om eksemplarfremstilling for funksjonshemmede

Avtalen er i henhold til § 17, 3. ledd i Lov om opphavsrett til åndsverk m.v. Det er planlagt reforhandlinger med Kulturdepartementet, men departementet har ikke tatt initiativ til oppstart. Forhandlingene føres av forvaltningsorganisasjonen LINO på vegne av organisasjonene. NO har meddelt LINO at frieksemplar til oversetteren bør være en del av den fremtidige avtalen.

2.2 Bibliotekvederlaget

2.2.1 – arbeide for at bibliotekvederlaget fortsatt skal være kulturpolitisk begrunnet

EU-kommisjonens sak mot Danmark, som går ut på at vederlaget skal være opphavsrettsbasert og også komme utenlandske opphavsmenn til gode, har ennå ikke vært behandlet. NO følger saken som kan få konsekvenser for fordeling av vederlag også i Norge. På vegne av de skjønnlitterære skribentorganisasjonene deltok generalsekretær Oddrun Remvik på

den 6. internasjonale Public Lending Right konferansen i Berlin i september. Deltakerne var kulturbyråkrater og representanter fra skribentorganisasjoner fra store deler av Europa. Tema for konferansen var situasjonen for bibliotekvederlaget på europeisk nivå.

Den treårige avtalen om bibliotekvederlag som er fremforhandlet mellom Kulturdepartementet og de 23 vederlagsberettigede organisasjonene, er nå inne i det andre året. Årets samlede vederlag er på kr 69,7 mill, en økning på 3,25 %. De fire skjønnlitterære mottar i år vel 49 % av totalvederlaget; NFF mottar vel 28 %. Forhandlingsutvalget består av Lars Haavik (leder) og Oddrun Remvik fra NFOF, Trond Andreassen fra NFF, Gunda Djupvik fra komponistorganisasjonene og Hilde Sjøggestad fra billedkunstnerorganisasjonene.

2.3 Synliggjøring/profilering

2.3.1 – synliggjøre og profilere oversetteren som opphavsmann, samt fortsette å følge opp kreditering av oversettere

Synliggjøringsarbeidet har vært prioritert også denne perioden. Det er blitt sendt over 20 brev i tillegg til en rekke e-poster der det er påpekt brudd på god skikk i henhold til åndsverkloven. Noe er blitt bedre, som for eksempel at det nå er vanlig at en finner oversetternavnet i backlistpresentasjonen av bøkene i bokklubbenes medlemsblader. I dagspressen varierer praksis fortsatt mye. Det kan virke som om avisene mangler rutiner, at tilfeldighetene får råde, og at ansvaret blir lagt på desken. Det er fortsatt et arbeid å gjøre når det gjelder forståelse for oversetteren som opphavsmann.

I mai 2005 samarbeidet NO med Norsk kritikerlag om seminaret *Hvor god er egentlig ... kritikken av den oversatte litteraturen?* Ika Kaminka deltok som innleder og Nøste Kendzior som debattleder.

Det har vært flere saker der verk er blitt utgitt uten tillatelse fra opphavsmannen. Lydbokforlaget har gitt ut tre lydbøker og to antologier. Dette førte til beklagelse og utbetaling av oppreisning til ni opphavsmenn. Saken ble løst på en profesjonell måte fra forlaget. For tiden er det to uløste saker om kreditering.

2.3.2 – profilere oversetterfaget gjennom arrangementer på litteraturfestivaler.

Foreningen deltok i 2005 med et eget program på Norsk litteraturfestival på Lillehammer, der ni av foreningens medlemmer, under overskriften *Strid og forsoning*, i tillegg til Bibelen presenterte viktige forfatterskap og verker fra det 20. århundre fra hele verden (Kina, Indonesia, Japan, Brasil, Tyskland, Østerrike og Frankrike) sett fra oversetterens synsvinkel.

På Bjørnsonfestivalen i Molde deltok Eve Marie Lund i en samtale med forfatteren P.F. Thomése. NO deltok også i 2005 i prosjektet *Scrittura Giovani*, som tar sikte på å hjelpe frem unge europeiske forfattere. Bjørnsonfestivalen er samarbeidspartner, og forfatterens tekster i festivalboken var i 2005 oversatt til norsk av Tone Bull, Ute Neumann og Tommy Watz.

Under Bok i Sentrum i oktober 2005 gjorde NO seg bemerket med et arrangement i forbindelse med utdelingen av Bokklubbenes oversetterpris. Foreningens medlemmer, med god hjelp fra enkelte ikke-medlemmer, fremførte Johannes-prologen, åpningsversene av Johannes-evangeliet, som talekor på hele 31 språk. Tanken var å komme i Guinness' rekordbok, men her har det i ettertid vist seg at reglementet var endret og at man ikke lenger opererer med nasjonale rekorder. Dessverre levde vi ikke opp til de nye og skjerpede krav til dokumentasjon.

2.3.3 – med støtte fra Norsk kulturråd, starte pilotprosjekt med oversetterformidling til videregående skoler

Norsk kulturråd har bevilget kr 80 000 til prosjektet. I tillegg bidrar NO med kr 20 000 i egenandel. Prosjektet kom i gang høsten 2005. I samarbeid med *Aksjon Rein tekst* i Foreningen lles ble det sendt ut tilbud til 600 videregående skoler over hele landet. I underkant av ti skoler har bedt om besøk. Det er gode tilbakemeldinger fra de besøkene som er gjennomført, men det har vært en noe treg start. Prosjektet er utvidet til å gjelde ut året 2006.

2.3.4 – samarbeide med forleggere, bokhandlere og kulturmyndigheter om prosjekter som fremmer den oversatte litteraturen

Det har vært ett samarbeidsprosjekt med Aschehoug forlag der NO dekket reisen for oversetteren i forbindelse med en boklansering.

2.3.5 – gjennomgå foreningens informasjonsprofil med sikte på en mer helhetlig presentasjon

Ny logo ble presentert på årsmøtet i 2005 og benyttes nå på brevpapir, faksark, konvolutter, bokmerker i Bokbyen i Tvedestrand, på visittkort og i all informasjon som sendes fra foreningen. I de tilfeller NO har bidratt ved eksterne arrangementer, er logo benyttet i program og flygeblader. NOs nye nettsider har design med utgangspunkt i den nye presentasjonsprofilen. De nye nettsidene vil være under utvikling i første halvdel av 2006 og vil etter planen være klare nok til å legges ut på nettet i løpet av våren. Det opprettes egne sider der hvert medlem selv kan legge ut og redigere informasjon om seg selv. Medlemmer uten nett-tilgang og andre som trenger hjelp, bistås av sekretariatet.

2.3.6 Annet:

2.3.6.1 Høringer/politisk påvirkningsarbeid

NO ble sammen med flere andre organisasjoner i kultursektoren invitert til kulturdugnad i SVs stortings-

gruppe 30. mai. Bjørn Herrman og Oddrun Remvik deltok og la frem hvor viktig den oversatte litteraturen er for samfunnet.

Skribentorganisasjonene i Rådhusgata 7 avga våren 2005 muntlig høringsvar om:

- Stortingsmelding 15 fra Moderniseringsdepartementet, *Om konkurransepolitikken*. Anne Oterholm (DnF) og Bjørn Herrman (NO) fremførte skribentorganisasjonenes svar.
- Stortingsmelding 22 fra Kulturdepartementet, *Om kultur og næring*. Kari Sverdrup (NBU) og Bjørn Herrman (NO) fremførte skribentorganisasjonenes svar.

Skribentorganisasjonene i Rådhusgata og Norsk forfatter-sentrum møtte kulturminister Trond Giske 14. februar 2006. Situasjonen i bokbransjen etter innføringen av den nye bokavtalen, innkjøpsordningene, situasjonen for norsk dramatik, stipendpolitikken og levekårsundersøkelse for kunstnere ble tatt opp med ministeren.

2.3.6.2 MNO

I rundskriv nummer 5/2005 sendte styret ut oppfordring om at medlemmene skulle bruke MNO bak navnet. Oppfordringen ble fulgt av noen medlemmer, men det viste seg at enkelte forlagsredaktører ikke ønsket å ta med MNO fordi de mente det ikke var forståelig. Dette førte til at styret tok saken opp på nytt og fattet følgende vedtak: *Det sendes brev til forlagene der NO ber om at det enten benyttes MNO eller oversetterens navn på tittelbladet, eller at det opplyses på kolofonsiden at oversetteren er medlem i Norsk Oversetterforening*. Mange forlag har innført en praksis i tråd med styrets oppfordring.

2.3.6.3 Bokbyen ved Skagerrak

NO har hatt samarbeid med Bokbyen siden sommeren 2004. Grunnlaget for NOs bidrag til Bokbyen er innsamlende oversettereksemplarer. I Ex Libris Antikvariat er det egne hyller for oversatt litteratur. Alle oversettereksemplarene har et bokmerke med NOs logo og opplysninger om at boken er en gave fra oversetteren.

Merete Alfsen deltok på et arrangement i Bokbyen 23. juli 2005 med foredraget *Oversetteren som kameleon*.

2.4 Internasjonalt arbeid

2.4.1 – i samarbeid med NBU arrangere

oversetterseminar for Ogarit i Oslo

Seminaret fant sted 11-14. august 2005 i Rådhusgata 7 og var et samarbeid mellom Norsk Oversetterforening, NBU og Ogarit. Åtte palestinske oversettere og forfattere deltok, professorene Gunvor Mejdell fra Universitetet i Oslo og Tetz Rooke fra Universitetet i Göteborg, samt medlemmer i de norske organisasjonene. Representanter fra fire norske forlag deltok i et panel. Seminaret besto av foredrag, diskusjoner, kulturelle innslag, samt en lukket dag med arabisk og norsk tekstarbeid, delvis gjennom engelsk som tredjespråk. Seminaret var støttet av Kopinor og inneholdt også en opphavsrettslig del med foredrag av visegeneralsekretær Franziska Schulze fra IFFRO (den internasjonale opphavsrettsorganisasjonen). Mange viktige faglige spørsmål ble drøftet på seminaret, og det ble knyttet viktige kontakter for et videre samarbeid. Ogarit planlegger et lokalt oversetterseminar så snart forholdene rundt en ny avtale er klarlagt, og de ønsker da å benytte seg av erfaringer og kontakter fra seminaret i Oslo.

2.4.2 – støtte Ogarit-prosjektet

økonomisk

Årsmøtet 2005 vedtok å støtte Ogarit-prosjektet med et årlig beløp på kr 40 000 over en treårsperiode. The Ogarit Cultural Centre er en selvstendig organisasjon som publiserer ny palestinsk og oversatt litteratur. DnF og NBU har stått for årlige støttebeløp og samarbeidet med Ogarit om prosjekter, seminarer og utgivelser. Organisasjonen har i flere år mottatt støtte fra Norad, sist gjennom en treårig samarbeidsavtale fra 2001, forleng-

et ett år på grunn av de vanskelige forholdene på Vestbredden og i Gaza. Fra 2004 kom NO med i samarbeidet. I 2005 har NBU, DnF, NO og Ogarit først og fremst samarbeidet om å få i stand en ny treårig avtale med Utenriksdepartementet. Møter med representasjonskontoret ble holdt i Ramallah i mai, med representanter fra Ogarit, NBU og DnF. De norske partnerne utarbeidet i ettertid et prosjektdokument som skulle legge grunnlaget for en ny søknad. I forbindelse med oversetterseminar i Oslo i august ble det holdt nye møter der dokumentet ble presentert og gjennomgått for ledelsen og styret i Ogarit. Centre for Continuing Education ved Birzeit universitetet i Ramallah har nedlagt et større arbeid med å gjennomgå den daglige drift og ledelse. Behandlingen av søknaden har tatt noe lenger tid enn fra først av antatt, og per dato foreligger det ennå ingen ny, skriftlig avtale. Samarbeidet mellom Ogarit og representasjonskontoret har hele tiden vært godt, med åpenhet fra begge parter. Fra norsk side har man gjort muntlige avtaler om konsulenthjelp som kan bedre distribusjonen av Ogarits bøker i Palestina.

Walid Abu Bakr har vært daglig leder for Ogarit i 2005, formann i styret har vært Faiha Abdulhadi. Fra norsk side koordineres arbeidet av Lise Männikkö fra NBU.

2.4.3 – følge opp organisasjonsbygging for oversettere i Russland

Fritt Ord bevilget i 2004 kr 84 500 til organisasjonsbygging for russiske oversettere. Organisasjonen, The Union of Masters of Literary Translators, hadde sitt første årsmøte 28. november 2005 med ca 150 oversettere til stede. Organisasjonen har kontor sentralt i Moskva, og det er ansatt en koordinator. Bevilgningen fra Fritt Ord har dekket driften så langt. Forholdene i Russ-

land har gjort at det har tatt mye lenger tid enn beregnet å etablere organisasjonen. Fritt Ord har gitt ny bevilgning på kr 52 000 til drift i 2006.

2.4.4 – følge opp samarbeidet med

oversettere i det tidligere Jugoslavia

NO deltok i 2003 og 2004 på det årlige oversettertreffet i Beograd, og det har også vært kontakt med et oversettelsesenter som ligger i Sremski Karlovci. Under forutsetning av støtte fra UD, vedtok styret å sende to representanter i 2005. UD avsto søknaden med den begrunnelse at midlene var disponert til 100-årsmarkeringen. Det ble også søkt UD om støtte til innkjøp av datautstyr til oversettersentret. Denne søknaden ble også avslått, men NO brukte det som var satt av som egenandel, til innkjøp av en datamaskin til sentret.

2.4.5 – vurdere om foreningen fortsatt skal være med i Baltic Writers' Council (BWC), Conseil Européen des Associations des Traducteurs Littéraires (CEATL), European Writers' Congress (EWC) og Three Seas Writers' and Translators' Council (TSWTC)

Årsmøtet 2005 oppfordret til fortsatt medlemskap i disse organisasjonene. I vurderingen har styret kommet frem til at NO fortsatt bør være medlem, men at man ikke prioriterer å bruke ressurser på representasjon til årsmøter. De fire skjønnlitterære skribentorganisasjonene sendte ikke representanter til møter i BWC og TSWTC i 2005, men organisasjonene har kjøpt inn Kunnskapsforlagets *Store Norske* til sentret i Visby. NFOF har gitt økonomisk støtte til et planlagt seminar om opphavsrett på Rhodos i forbindelse med 10-års-jubileet i 2006. Seminaret finansieres i hovedsak av Kopinor. Bente Christensen er prosjektleder og NO bidrar med administrativ hjelp.

NO var representert på CEATLs årsmøte i Barcelona i oktober og har tatt initiativ til et seminar i om utveksling av *positive* erfaringer i 2006 eller 2007 i regi av CEATL. NO bør opprettholde sitt medlemskap i CEATL fordi:

- Nytt styre og nye aktive medlemmer gir håp.
- CEATL er en kollektiv lobbyist mot EU. Medlemskap koster lite og et land som relativt sett er såpass privilegert som Norge, har en forpliktelse til å hjelpe andre/være til inspirasjon for hva som er mulig å få til. Det bør likevel vurderes å holde spesielt åpne kanaler mot de land i Nord-Europa som likner mest på oss selv.

EWC er etter styrets oppfatning den organisasjonen vi bør prioritere. Årsaken er at EWC har NGO-status i EU og dermed er skribentorganisasjonenes talerør i viktige saker som angår blant annet opphavsrett og bibliotekvederlag. På EWC-kongressen i Amsterdam i september ble NFFs generalsekretær Trond Andreassen valgt til ny president. Dette gir håp om at EWC vil komme vesentlig sterkere på banen og kunne spille en viktigere rolle fremover enn organisasjonen hittil har gjort. Det er gitt 50 000 euro i overgangsstøtte fra Kopinors utviklingsfond. NFF er ansvarlig for oppfølging av bruken. NFOF yter støtte på 10 000 euro.

2.4.6 Annet

2.4.6.1 Nordisk Forfatter- og Oversetterråd (NFOR)

Nordisk Forfatter- og Oversetterråd består av de nordiske skribentorganisasjonene og Rådet møtes en gang hvert år i ett av de nordiske landene; i 2005 i Reykjavik. Hovedtema for møtet var Nordens litteratur og dens fremtid, og hovedforedraget var ved Kristján B. Jónasson som snakket om markedets måte å spre informasjon på. Rådets medlemsorganisasjoner samlet seg om et manifest vedrørende de nor-

diske landenes fremtidig engasjement i EWC. Dette går i hovedsak ut på at man ønsker en større vekt på opphavsrettslige spørsmål.

I seksjonsmøtet for oversettere ble det nordiske oversettelsesarbeidet diskutert. NO har tatt på seg prosjektlederfunksjonen for de Nordbok-støttede oversetterseminarene i 2005 og 2006. Seminaret ble arrangert på Island i 2005 med Gunhild Eide og Silje Beite Løken som norske representanter. I 2006 står Finland som arrangør. Nordisk Ministerråd planlegger en omlegging av den nordiske litteraturstøtten, som blant annet innebærer at Nordbok legges ned. Det er derfor uklart hva som skjer etter 2006.

2.4.6.2 FIT - FÉDÉRATION INTERNATIONALE DES TRADUCTEURS

FITs kongress går av stabelen hvert tredje år, og i 2005 var Tammerfors i Finland vertskap for oversettere fra hele verden. Kongressen var delt inn i en årsmøtedel for organisasjonenes tillitsvalgte og administrasjon (2-3. august) og en åpen kongress med seminarer, debatter og foredrag (4-7. august). Av 655 deltakere på kongressen var det 56 norske (største gruppe ved siden av vertsnasjonen), hvorav 20 var fra NO.

Betty Cohen fra Canada gikk av som president og Peter Krawutske fra USA, forhenværende kasserer, ble valgt til å lede organisasjonen de neste tre årene. Årsmøtet ga sin støtte til at FIT skal arbeide for å bli mer målrettet og bedre organisert. NO-medlem Bente Christensen ble gjenvalgt som visepresident. Hun leder dessuten FITs Opphavsrettskomité. NO var under årsmøtet representert ved nestformannen, generalsekretæren og foreningssekretæren.

FITs årsmøte vedtok å innføre et internasjonalt oversetterkort, et identifikasjonsbevis på linje med det internasjonale pressekortet. Mange av verdens oversettere som vil ha mest bruk for et slikt kort, har ikke råd til å betale for det. Derfor tilbød NO seg å betale ett kort i tillegg til hvert kort NOs medlemmer kjøper. Hvordan dette skal administreres er ikke avklart fra FITs side. Årsmøtet vedtok videre at kongressen i 2008 skal avholdes i Shanghai, Kina.

Flere NO-medlemmer bidro faglig under den

åpne kongressen. Steinar Lone holdt foredraget *From Hemlock Castle to the Rue des Boulangers - Assumptions of cultural knowledge when translating* under en paneldebatt om *Intercultural Communication*, og Per Qvale holdt foredraget *Gained in Translation* under en paneldebatt om *Translation of Classics*. Ellinor Kolstad var ordstyrer for en paneldebatt om *The Politics and Power of Literary Translation*. Bente Christensen var ansvarlig for opphavsrettsseminaret *Get Organized*. Seminaret ble finansiert av Kopinor, og NO bisto med administrativ hjelp. Et større antall østeuropeiske oversettere var spesielt invitert til dette seminaret.

Styret i FIT har i 2005/06 konsentrert seg om tiltak for å hjelpe kolleger i utsatte deler av verden. I tillegg til FIT-kortet, er det bestemt å utstede et "sertifikat" for nye medlemsorganisasjoner som kan henges opp i organisasjonens lokaler. Det er også sendt ut en pressemelding i forbindelse med den vanskelige situasjonen for oversettere i Irak. Pressemeldingen er sendt alle medlemmer i FIT, som har spredd den i sine respektive land. Finansene er stadig det svake punkt, og det er vedtatt å øke medlemskontingenten fra og med 2007. Styret har videre diskutert FITs struktur og valgordning, blant annet innføring av to visepresidenter i stedet for tre og direkte valg på president. Kongressen i Tammerfors ga det nye styret fullmakt til å fortsette dette arbeidet. Vedtatt motto for oversetterdagen 2006 er *Many languages – one profession*. FITs nettsider har jevnlig vært tema, og de inneholder nå en nyhetstjeneste fra *intranews* som presenterer oversetternytt fra hele verden. Nettsidene finnes på www.fit-ift.org. På FITs første styremøte etter kongressen ble NO-medlem Ellinor Kolstad utnevnt som medlem av FITs litterære komité. Det første året vil hun dessuten lede komiteen, i påvente av at det nye medlemmet Lynn Hoggard (USA) skal overta ledervervet.

FITs litterære komité (FITlit) har vært ledet av den engelske oversetteren Peter Bush i tre perioder. I denne perioden har FITlit satset aktivt på fagpolitikk for å styrke de litterære oversetternes stilling globalt. FITlits arbeid var i 2005 konsentrert om forberedelsene til kongressen i Tammerfors. Komiteens arbeid bestod i å klargjøre de litterære programmene på kongressen gjennom å lese og juryere de over hundre innsendte forslagene til foredrag, og foreslå sammensetting av panelene for kongressledelsen.

FITlit var verter for to rundebordsdebatter. Den første diskusjonen bestod av presentasjoner av litterære oversetteres rettigheter og arbeidsforhold i de enkelte land på bakgrunn av det økende presset fra globaliserte medier og markedskreftene. Deltakerne fra Irak, UK og USA skapte grunnlag for en livlig diskusjon.

Den andre debatten skulle se på forholdet mellom forfatteren og hennes oversettere. Den finske forfatteren Leena Lehtolainen og hennes to oversettere – svensk og tysk – ble presentert. Deretter var det en diskusjon om oversettelse av tekstens etniske, historiske og geografiske elemen-

ter til oversetterens eget språk og med tanke på leserne. Særlig ga FITlit's medlem, Chen Chapman, Hong Kong, bidrag til heftige meningsutvekslinger da han fortalte at han hadde flyttet Alexis Kivis *Sju brodre* til Kanton.

FITlit har lenge ønsket å markere seg på en bokmesse med oversetternes fagpolitiske rettigheter som hovedsak. Bokmessen i Frankfurt er utpekt fordi den har en høy pressedekning og også er et prioritert møtested for skjønnlitterære forfattere. Markeringen planlegges for 2007.

2.4.6.3 Samarbeid med Den syriske FORFATTER- OG OVERSETTERFORENING

På oppfølgingsreisen etter opphavsrettseminaret i Damaskus i 2004, ble det knyttet mange viktige kontakter med forfattere og oversettere i Syria. I samarbeid med NBU og DnF vil NO etablere en utvekslingsavtale med den syriske foreningen. Forslag til avtale kom fra Syria våren 2005 og ble returnert om høsten. Syrerne har ennå ikke gitt tilbakemelding på utkastet. Avtalen er også diskutert med Jumana Taha og Ibraheem Yahya Shihabi fra den syriske foreningen og som var deltakere på FIT-kongressen i Tampere. Hovedinnholdet i avtalen er at det skal utveksles delegasjoner mellom de norske foreningene og den syriske, og at dette skal gjøres annet hvert år.

2.5 Faglig arbeid

2.5.1 – arrangere høstseminar

Høstseminaret ble avviklet på Gran Hotell Bolkesjø 30.9. -2.10 med 81 deltakere. Tema for seminaret var *I vår tid – I tiden vår?* Tom Egil Hverven åpnet seminarets faglige del med *Jelinek, Sebald, Mann og Easton Ellis – nedslag i fire romaner*. Deretter ble forlagenes språkbehandling diskutert med Anne Fløtaker fra Cappelen, Ingeborg Norshus fra Tiden og Stian Omland fra NO. De språklige gruppearbeidene var erstattet med gruppediskusjoner om blant annet oversetternes språk og oversetternes rolle i utvikling i norsk skriftspråk.

Lørdagens program begynte med den danske oversetteren Ellen Boens orientering om *Den danske sprogsituation*, forfatteren Margaret Skjeltbreds tanker om *Å bli oversatt* og *Oversetterens plass i næringskjeden* ved Knut Ulvestad og Halfdan Freihow fra Font Forlag. Etter lunsj var det verksted med orientering om økonomi/skatt, ergonomi, internettsøk og stipendsøking. Kritiker Trond Haugen avsluttet lørdagens faglige del med *Stil – Om oversettelse og kritikken av den*. Etter middag var det konkurranseresultater og premieutdeling.

Etter de faste postene ved formann og leder for Faglig råd på søndag, fortalte Ellen Boen om de danske oversetternes kår før Nøste Kendzior rundet av seminaret med et kåseri.

2.5.2 – med støtte fra og i samarbeid med Norsk kulturråd, gjennomføre nytt Flerstemt-prosjekt i forlengelse av Mosaikk-programmet

Kulturrådet har bevilget kr 80 000 til prosjektet som vil starte opp i løpet av våren 2006.

2.5.3 – arrangere seminar for oversettere fra romanske språk

NO arrangerte et todagers seminar for romanskoversettere 2. og 3. desember 2005. 15 medlemmer og ett ikke-medlem deltok, og seminaret samlet oversettere fra spansk, fransk og italiensk til gruppearbeid og foredrag. Jon Rognlien innledet med et foredrag om idiosynkratiske kompetansecforskyvninger og andre falske venner. Foredragene fra Beate Trandem (og hennes innsats under hele seminaret), Kristin Gjerpe og romanisten Kristine Eide viste at forskningsmiljøene absolutt har noe å tilføre oversetterne. Anne Elligers avsluttet seminaret med kåseriet *Om banning og mat, eller om mat og banning*.

2.5.4 – gjennomføre kulturreise til

Russland med Alf B. Glad som kjentmann

Medlemsreisen 2005 gikk til St. Petersburg og Moskva med 12 medlemmer i tillegg til kjentmann Alf B. Glad og reiseleder Hilde Sveinson. Det er uvanlig at foreningens grupper på fellesreiser flytter så lite på seg. Vanligvis regner man med at man kan besøke store byer på egen hånd, og at foreningens turer heller konsentrerer seg om de mer utilgjengelige områder. Denne gangen var reisen lagt opp for medlemmer som ikke oversetter fra landets språk, og det var naturlig å starte med St. Petersburg og Moskva for "russlandsnoviser". Gode lokalguider i begge byer bidro til innsikt og fordypning. I St. Petersburg ble det gjort utflukt til Tsarenes sommerresidens og i Moskva til russernes hellige by Zagorsk. Russiske kolleger i begge byer var invitert til middag og samvær. Oppholdet på hotellet Rossia rett ved Kreml gjorde uutslettelig inntrykk på alle deltagerne.

2.5.5 – gjennomføre oversettertreff med to møter i semesteret

Siden forrige årsmøte er det arrangert fire oversettertreff med mellom 25 og 35 deltagere. I juni var treffet i unionsoppløsningens tegn, med Andreas A. Østby, som snakket om sin oversettelse av Jonas Hassen Khemiri: *Ett øga rött*, og om sin nye slangordbok – Kebabnorsk. Den 1. november var det møte med årets Bastianvinnere, Bård Kranstad og Guri Vesaas. Den 25. november ble det invitert til Shakespeare-treff der Erik Bystad innledet om sitt arbeid med å oversette Shakespeares sonetter. Dessuten fremførte sangerinnen Torild Sandøe Møller tre sonetter i Egil Wylers gjendiktning akkompagnert av Eimund Nordberg på klaver. Til siste arrangement den 23. februar i år snakket Anne B. Ragde om *Min norsk*. Arrangører for treffene har vært Tone Formo, Knut Johansen og Kristian Østberg.

2.5.6 – bedre kontakten med uorganiserte oversettere, blant annet gjennom egne informasjonsmøter og invitasjoner til oversettertreff og fagseminarer

Ikke-medlemmer inviteres til oversettertreffene. I tillegg ble noen ikke-medlemmer invitert til seminaret for oversettere fra romanske språk i høst. Det ble ikke invitert til noe eget informasjonsmøte i 2005.

2.5.7 – holde kontakt med forsknings-

miljøer ved universiteter og høgskoler som arbeider med oversettelse og oversatt litteratur, blant annet Høgskolen i Agder og Universitetet i Oslo

Samarbeidet med forskningsmiljøer som jobber med oversettelsesspørsmål har foregått på to områder:

- Gjennom kontakt med miljøer som jobber med bibeloversettelse. *Forum for litteratur og religion* hadde et dagsseminar om oversettelse av Det gamle testamentet i oktober 2005, og *Norsk Forum for Bibeloversettelse* had-

de i desember et dagsseminar om bibeloversettelse mer generelt, på Missionshøyskolen. Der setter de nå i gang et bachelorstudium i bibeloversettelse og er interessert i videre samarbeid med NO. Bibeloversetterne sitter inne med mye språkkunnskap og teoretisk refleksjon som "sekulære" oversettere kan dra nytte av, ikke minst knyttet til spørsmål om nyoversettelser og moderniseringer.

- Ved samarbeid med forskere fra SPRIK-prosjektet (Språk i kontrast) ved UiO. Forskere derfra ble trukket inn i forbindelse med romanskseminaret i begynnelsen av desember.

2.5.8 Annet

2.5.8.1 Nettverket Ord & Bilde

Ord & Bilde er et samarbeid mellom GRAFILL, NBU, Norsk Bibliotekforening og NO. Hovedformålet er å fremme utviklingen av og oppmerksomheten rundt bildebøker. En av hovedaktivitetene har vært utstillingen *Nordiske bildebøker krysser grenser* som ble åpnet under den internasjonale bibliotekkonferansen IFLA 2005 i Oslo. Utstillingen har vært i Stockholm, København og Torshavn og skal til Reykjavik og Helsingfors. Formålet er å bidra til oversettelse og formidling av bildebøker i de nordiske landene. Silje Beite Løken, Lars Moa og Ellen Holm Stenersen sto for oversettelsene av tekstheftet som følger utstillingen. I tillegg har nettverket jobbet med kontaktfest mellom illustratører og forfattere og forberedelse til bildebokverksted og bildebokseminar våren 2006.

2.5.8.2 Foreningen !les

Foreningen !les er en sammenslutning av skribentorganisasjoner, institusjoner og bedrifter, som forlag, bokhandlere og bokklubber. Hovedmålet er å få flere i Norge til å lese flere bøker. Foreningen hadde økt oppslutning og økt aktivitetsnivå i 2005 og nådde direkte ut til 500 000 personer med aktivitetene. Det har vært gjennomført leselystaksjon både i ungdomsskolen og i den videregående skolen. NM i poesislam

og Ungdommens kritikerpris ble også gjennomført, og disse tiltakene ser ut til å bli permanente institusjoner.

2.5.8.3 Forfatteren/Oversetteren

Det kom ut fire nummer av Forfatteren/Oversetteren i 2005. Av temaer som er tatt opp kan nevnes: forholdet mellom forfatter/oversetter og forlag, skriveprosessen og internasjonale saker. Christian Rugstad har vært NOs representant i redaksjonsrådet. Redaktør Arne Svingen har avsluttet sin åremålsperiode på to år. I forbindelse med det vedtok styret i DnF at de ikke er interessert i å fortsette samarbeidet om Forfatteren/Oversetteren fordi man mener stoffet spriker i for mange retninger. Styret i NO tok initiativ til en arbeidsgruppe som skulle se på bladets fremtid. NBU var positiv, men DnFs styre vedtok å foreslå for sitt årsmøte i 2006 at samarbeidet avsluttes. Styret i NO har tatt dette til etterretning og har ikke lagt bladet inn i budsjett for 2006. I stedet ser man for seg en større satsning på NOs nye nettsider.